

prima instanță: M. Muruianu
instanța de apel: N. Cernat, A. Pahopol, A. Gavrilița

Î N C H E I E R E

08 octombrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:
Președinte, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Vera Macinskaia
Dumitru Mardari

examinînd chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Alexandru Țurcan, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Alexandru Țurcan către Ministerul Culturii al RM privind recunoașterea nulității actului administrativ și restabilirea dreptului violat, adoptată împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 iunie 2014, prin care cererea de apel depusă de Alexandru Țurcan a fost respinsă, fiind menținută hotărîrea instanței de fond,

c o n s t a t ă:

La data de 06 august 2013 reclamantul Alexandru Țurcan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Culturii al RM, solicitînd recunoașterea nulității actului administrativ și restabilirea dreptului violat.

În motivarea acțiunii reclamantul Alexandru Țurcan a indicat că, la 14 mai 2013, în calitate de proprietar al imobilului amplasat în mun. Chișinău, str. A. Pușkin nr. 20 a depus la Consiliul Național al Monumentelor Istorice pe lângă Ministerul Culturii o cerere privind avizarea intervenției pentru reconstrucția și supraetajarea imobilului respectiv, cu anexarea schițelor de proiect în trei variante.

Prin Decizia Consiliului Național al Monumentelor Istorice pronunțată în cadrul ședinței din 06 iunie 2013 schița de proiect pentru edificarea imobilului a fost respinsă, pe motivul că, proiectul contravine statutului de monument protejat în centrul istoric al Chișinăului, fiind formulată recomandarea restaurării bunului cu valorificarea opțională a spațiului cuprins de parametrii volumetrici ai acoperișului istoric.

Susține că, la data de 04 iulie 2013 a înaintat o cerere prealabilă Ministerului Culturii, Consiliului Național al Monumentelor Istorice, solicitând revocarea actului administrativ din 06 iunie 2013, cu avizarea intervenției la edificarea reconstrucției și supraetajării imobilului.

La data de 05 august 2013, prin nota Ministerului Culturii nr. 10-09/2179 cererea prealabilă a fost respinsă ca nefondată, indicându-se că imobilul din str. A. Pușkin nr. 20 este parte integrantă a monumentului de categorie națională „nucleul istoric al Chișinăului”, înscris în Registrul Monumentelor RM, cu nr. 308 și de categorie locală cu nr. 672 din Registrul monumentelor de importanță națională și municipală.

Invocă că, calitatea de monument a edificiului nu este consemnată în registre publice, iar la momentul procurării edificiului de către reclamant, registrul monumentelor nu a fost accesibil public, iar în acea perioadă nu se emiteau certificate de urbanism informative.

A menționat că în contractul de vânzare-cumpărare nr.2785 din 20 mai 2006, prin care dînsul a cumpărat imobilul dat, nu este indicat nici o mențiune privind statutul bunului imobil procurat ca fiind monument de importanță națională sau locală, condiție care conform art. 14 din Legea nr. 1530-XII din 22 iunie 1993 este obligatorie, or, casa din str. A. Pușkin nr. 20 nu reprezintă nici măcar un monument local ocrotit de stat, deoarece astfel de monumente se includ în lista registrului monumentelor, iar imobilul dat nu figurează printre monumentele locale ocrotite de stat.

Reclamantul a indicat că, potrivit concluziilor expuse în Raportul Centrului Republican de Cercetări și Reglementări în Construcții privind starea tehnică a clădirii, schema constructivă a casei nu corespunde cerințelor normative, iar calitatea lucrărilor executate nu corespund normativelor tehnice în construcții, structura de rezistență fiind sub limita cerințelor esențiale ale construcțiilor, beneficiarului fiindu-i recomandat demolarea construcției cu edificarea în scopuri individuale a unei construcții moderne.

Susține că, în multe alte cazuri Ministerul Culturii a avizat pozitiv intervenții în supraetajări de monumente istorice, iar conform practicii judiciare stabilite, anume fațadele clădirilor dar nu clădirile în întregime prezintă importanță istorică, iar refuzul contestat, în contextul existenței avizelor pozitive în situații similare anterioare, reprezintă o încălcare a principiului securității raporturilor juridice protejat de CEDO, iar Ministerul Culturii nu are temei pentru a dicta proprietarilor edificarea de mansardare și a refuza supraetajarea imobilelor din centrul istoric, fiind doar o verigă obligatorie a lanțului de autorizare în construcții, care are rolul de a emite avize, cu dreptul de a înainta cerințe sau formula recomandări rezonabile, dar nicidecum cu atribuții de a interzice valorificarea dreptului de proprietate.

Reclamantul a mai indicat că, cererea prealabilă nu a fost examinată în fond, deoarece prin nota Ministerului Culturii al RM, potrivit căreia solicitarea de a construi în locul imobilului o clădire nouă nu are nimic cu conservarea și restaurarea monumentului, deoarece din materialele prezentate este evident vorba de o construcție nouă, care implică demolarea monumentului.

Astfel, reclamantul solicită anularea deciziei Consiliului Național al Monumentelor Istorice din 06 iunie 2013, materializată prin fișa de avizare la

procesul-verbal nr. 12 din 06 iunie 2013 și aprobată de Ministerul Culturii la 03 iulie 2013 privind respingerea schiței de proiect pentru edificarea imobilului din str. A. Pușkin nr. 20, mun. Chișinău și obligarea Ministerului Culturii, Consiliului Național al Monumentelor Istorice la examinarea în fond a cererii din data de 14 mai 2013, cu avizarea intervenției în baza schițelor de proiect la edificarea reconstrucției și supraetajării imobilului proprietate privată, amplasat în mun. Chișinău, str. A. Pușkin nr. 20.

Prin hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 15 ianuarie 2014 s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Țurcan către Ministerul Culturii al RM cu privire la recunoașterea nulității actului administrativ și restabilirea dreptului violat (f.d.117, 121-124).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 iunie 2014 a fost respins apelul declarat de Alexandru Țurcan, fiind menținută fără modificări hotărîrea instanței de fond (f.d.157-164).

La 12 august 2014, recurentul Alexandru Țurcan a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 iunie 2014, solicitând casarea deciziei instanței de apel, a hotărîrii instanței de fond, pronunțînd o hotărîre nouă prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului recurentul a indicat că, prima instanță și instanța de apel nu au aplicat norma materială care trebuia aplicată, au interpretat eronat normele de drept material, precum și a apreciat arbitrar probele anexate la materialele dosarului.

Suplimentar a invocat, că atît prima instanță, cît și instanța de apel nu au aplicat Ordinul nr.99 din 09 aprilie 2010 cu privire la aprobarea Regulamentului Consiliului Național al Monumentelor Istorice și Monumentelor For Publice. Or, potrivit art. 17 din Ordinul nr. 99 în cazul unui aviz negativ, acesta trebuie să facă referire la deficiențele soluțiilor propuse și după caz, să propună condițiile și respectiv recomandările ce se impun.

Avizul Consiliului Național al Monumentelor Istorice nu a specificat absolut deloc în ce mod schițele de proiect ale recurentului contravin statutului de monument invocat de Consiliului Național al Monumentelor Istorice al imobilului. Simpla constatare precum că imobilul are statut de monument nu este o referire la deficiențele soluțiilor propuse.

Atît prima instanță cît și instanța de apel au interpretat în mod eronat Legea privind ocrotirea monumentelor nr. 1530 din 22 iunie 1993, atunci cînd au calificat statutul imobilului ca fiind monument de importanță națională. Afirmă, că imobilul nu are statut de monument inclus în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat. Totodată, este posibil ca imobilul să facă parte din monumentul ”Nucleul istoric al Chișinăului”.

Monumentul ”Nucleul istoric al Chișinăului” este definit prin referire la un perimetru compus din mai multe străzi din municipiul Chișinău, statut de monument are complexul de bunuri imobile ca o totalitate de bunuri. Este evident că nu absolut orice construcție sau clădire amplasată în acest perimetru este automat un monument protejat de stat și beneficiază de aceleași nivel de protecție ca și un obiect înscris separat în Registrul monumentelor ocrotite de stat. Or, nu toate construcțiile amplasate în acest perimetru au fost ridicate în perioada indicată (jum. II sec XV – încep. sec. XX) și, nu toate prezintă valoare artistică sau istorică.

În al doilea rând, indică recurentul că, dacă Consiliului Național al Monumentelor Istorice stabilea că imobilul este monument istoric, această constatare nu reprezintă ”deficiență” în baza art. 17 din Ordinul 99 pentru refuzul avizării reconstrucției.

Prin urmare, indică recurentul că instanța de apel arbitrar a apreciat probele anexate la dosar, fără a ajunge la o claritate privind numărul de schițe depuse de recurent, ceea ce reprezintă un aspect esențial al poziției recurentului - or, nici Consiliului Național al Monumentelor Istorice nu a tras atenția, în examinarea sa superficială asupra faptului că recurentul a anexat trei schițe distincte, și Consiliului Național al Monumentelor Istorice urma să se pronunțe privind fiecare din acestea și să indice așa cum era obligat conform art. 17 din Ordinul nr.99 asupra deficiențelor constatate pentru neavizarea fiecăreia din acestea.

La 02 octombrie 2014 intimatul Ministerul Culturii al RM a depus referință la recursul declarat de Țurcan Alexandru, solicitînd declararea acestuia ca inadmisibil, dat fiind faptul că nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă al RM, iar toate pretențiile invocate de către Țurcan Alexandru au un caracter declarativ, recursul fiind neîntemeiat.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Analizînd modul în care recurentul și-au exercitat dreptul la recurs, fără a se expune cu referire la legalitatea deciziei instanței de apel atacate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele motive.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

Astfel, analizînd argumentele recursului prin prisma existenței temeiurilor de declarare a recursului, Colegiul constată că acestea nu se încadrează în limitele stabilite de norma precitată, instanțele aplicînd corect normele de drept material și de drept procedural.

Subsecvent, în conformitate cu art.433 lit. a) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației, în viziunea recurenților, fără a indica un temei prevăzut de art.432 alin.(2), (3) și (4) Codul de procedură civilă, sunt inadmisibile din considerentele că nu se încadrează în prevederile art. 432 alin.(2), (3) și (4) Codul de procedură civilă și nu constituie temei de casare a deciziei, deoarece recursul exercitat are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificîndu-se numai legalitatea deciziei dar nu și temeinicia în fapt.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și jurisprudența CEDO, conform căreia recursurile

trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcei contra Irlandei, 16 aprilie 1991), însă motivele recursului invocat în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat în mod corespunzător.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Tot odată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs. Prin prisma art. 432 alin.(4) Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă. Din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Argumentele invocate de recurentul Alexandru Țurcan poartă un caracter declarativ, se combat cu probe administrate și nu au suport legal.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că instanța de apel a examinat pricina sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material, procedural și apreciind corect probele administrate a emis o hotărâre legală, iar argumentele invocate de recurentul Alexandru Țurcan în cererea de recurs poartă caracter declarativ și nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e

Recursul declarat de Alexandru Țurcan se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,

Judecătorul:

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Vera Macinskaia

Dumitru Mardari

